

Reformistisk og revolutionær paa samme tid

Taler

Alfred M. Nielsen

Dato

28 august 1918

Sted

Folkets Hus, Kristiania

Omstendigheter

Norsk Arbeidsmandsforbunds landsmøte

- 1 Dette er jo utelukkende skræmsler. Vi er ikke bange for skræmsler lenger. Hansen har hat det travelt med at paapeke, at vor principerklæring er i strid med partiprogrammet, ja, han sier endog, at det styre, som nu vil bli valgt paa denne erklæring, vil ha plikt til at arbeide for, at avdelingerne melder sig ut av
- 5 Arbeiderpartiet. Dette er naturligvis feil. Min personlige anskuelse om politiken maa holdes for sig her. Man faar holde sig til komiteens indstilling. I den sidder der medlemmer som ikke er motstandere av parlamentarismen. En av komiteens medlemmer er endog medlem av Arbeiderpartiets centralstyre. Vi er imidlertid ikke nu paa Arbeiderpartiets, men paa Arbeidsmandsforbundets landsmøte, og
- 10 vi behøver ikke spørge Arbeiderpartiet om det vil akseptere vore forslag. Vi skal heller ikke løpe til nogen anden organisation og spørge om lov til det ene eller det andet. Vi skal staa paa selvstændig grundlag og ikke spørre os for hos andre. - Hvad syndikalismen betræffer saa sier den ikke til medlemmerne at de skal la
- 15 være at slutte sig til dette eller hint politiske parti. Den er nøytral. Den vil samle alle arbeidere i den faglige organisation. Opfatningen av socialismen er ogsaa mange og vidt forskjellige. Syndikalisterne er opmerksom paa dette, og for ikke at spalte arbeiderklassen op stiller den sig derfor som fagorganisation politisk nøytral. Hansen mente at dette ikke var nøytralitet. Nuvel. Fagoppositionen har heller ikke forsøkt at lægge noget pres paa foreningernes politiske holdning. Den
- 20 har ikke sagt at de hverken skal bli staaende i Arbeiderpartiet eller melde sig ut. Dette er overladt til foreningernes egen bestemmelse. Efter den retning som seiret paa sidste partikongres kan heller ingen paastaa at partiopfatningen er i strid med den her foreslaaede principerklæring. Principerklæringen er dog ikke helt syndikalistisk. Jeg maatte ogsaa fire noget paa mine meninger. Jeg fandt at
- 25 jeg godt kunde gjøre det, naar vi kunde finde noget som hele forbundet kunde være med paa. At de syndikalistiske ideer er aktuelle viser Tranmæl i sin netop utgivne brosjyre om «Socialisme og de socialistiske fremgangslinjer» Han

skriver:

30

«Men selv om baade samfundet som saadant og kommunerne overtar en række foretagender, kan det være andre som passer bedre for forenings-, fælles- eller kooperativ drift eller endog enkeltmandsdrift.

35 Fiskerne i Nord-Norge har gennem sin organisation begyndt at gjøre fællesindkjøb og bygge sine egne fabrikker, idet maalet er at søke at frigjøre sig fra kapitalistisk avhængighed og gjøre sig til herrer over sine egne produktionsmidler. I det øieblik fiskerne eier eller kontrollerer disse, eier og kontrollerer de ogsaa den vare de henter op fra havets dyp. Fisken er fiskernes
40 produkt naar den ligger i baaten, ikke pengemændenes. Saalænge de rustet fiskerne ut med de nødvendige redskaper eller produktionsmidler, sikret disse parasiter sig ogsaa fisken til priser som de selv bestemte. De hadde fiskerne i sin vold.

45 Men selv om fiskerbefolkningen skaffer sig sine arbeidsmidler, er ikke det tilstrækkelig. Den maa ogsaa finde avsetning for sine varer for at kunne erhverve sig andre fornødenheter istedet. Fiskerne maa derfor etablere forbindelse med jordbrukets og- industriens arbeidere, med kommuner eller andre samfundsorganer for utveksling av varer. Først da kan de opnaa helt ordnede
50 forhold og sikre sig utbyttet av sit arbeide. Og paa den maate føre en socialistisk tanke ut i livet.

En lignende utvikling er ikke bare mulig, men endog i stor utstrækning sandsynlig paa det industrielle omraade. Fagforeninger som har tilkjæmpet sig
55 medbestemmelsesret over arbeidsvilkaarene, gaar videre og setter sig som maal at faa fuld og hel bestemmelsesret over arbeidsforholdene. Kapitalisterne trænges efterhaanden ut. Fagforeninger tar deres plads og gaar over fra kamporganisationer til produktionsfaktorer. Alle som er beskæftiget ved vedkommende bedrift, blir medlemmer av den fælles sammenslutning. Det
60 gamle motsætningsforhold mellem arbeidere og driftsledere bortfalder. Alle blir like interessert i den fælles opgave: at producere mest og bedst mulig.

Det er fra enkelte hold advart imot denne form for socialisme. Den er til og med blit stemplet som «syndikat-kapitalisme». Andre som har bygget paa samme
65 præmisser, har nøiet sig med betegnelsen «foreningssocialisme». Begge har imidlertid gaat ut fra den kolossale misforstaaelse, at nogen grupper skal kunne

monopolisere bestemte bedriftsgrene og gjerne de mest nødvendige.

- 70 Men ingen enkelt bedrift er sig selv nok. I vor er tid den ene avhengig av den
anden. Derfor vil ogsaa alle bli gjort interessert i et gjennomført systematisk
interessesfællesskap. Den som ikke forstaar dette sætter sig selv utenfor. Desuten
maa folket som helhet eller samfundet altid ha retten til at gripe regulerende ind
i produktions- og omsætningsforholdene. De almene interesser maa altid gaa
75 foran de enkelte gruppers. Frykten for at nogen kan skape sig en
monopolstilling er saaledes ganske utelukket.»

- Dette er altsaa hvad sekretæren i Det norske Arbeiderparti uttaler og det skulde
da være officielt nok fra det hold. Det er ikke noget som strider mot økonomiske
80 sammenslutninger her. Fagforeningerne faar saa bestemme selv om de vil være
tilsluttet partiet eller ei. Men hvis forbundsstyret ved vedtagelsen av
prinsiperklæringen skulde bli forpligtet til at arbeide for utmeldelse av partiet,
saa faar man vedta beslutning som fritar det derfor. Jeg vil heller ikke anbefale
det. Jeg er i mindretal med min opfatning om politik og bøier mig for flertallet.
85 Men saa kommer Hansen med skræmslet om at vi heller ikke kan bli staaende i
Landsorganisationen. Jeg vidste at det skræmsel vilde komme. Jeg vil opfordre
Richard Hansen til at paavise om der tindes noget i vore love hvorfor vi kan
utstøtes. Vi kommer ikke nu og skal be om optageise i Landsorganisationen. Vi
staar der. Landsorganisationens formand hævdet igaar, at forbundet stod frit.
90 Utmeldelse var ikke nødvendig for at vedta denne beslutning. Jeg er ogsaa enig i
den opfatning. Der er ikke en eneste bestemmelse i vore forslag til
organisationsform og love som vil gjøre vort forbund umulig i
Landsorganisationen. Men saa kommer Richard Hansen med den paastand at
prinsiperklæringen ikke er i overensstemmelse med fagoppositionens program.
95 Vi har gransket det spørsmaal nøie og vi er kommet til det resultat at
prinsiperklæringen er i overensstemmelse med fagoppositionen. Da vi holdt paa
med arbeidet i komiteen og jeg forela prinsiperklæringen kom Rich. Hansen
med nogle formelle indvendinger. Den begyndte med den sædvanlige
resolutionsform og dette hadde han imot. Jeg ændret dit begyndelsesordene, saa
100 den fik den betingelsesfrie form den nu har uten altsaa at indholdet var blit
forandret, og trodde næsten at Hansen vilde være med paa den. Men det vilde
nok trængtes mere til det. Hansen behøver aldeles ikke at benytte sine skræmsler
her. Vi vil forfægte den taktik som vi tror fører længst frem. Sabotage,
obstruktion og andre midler kan melde sig. Hansen behøver ikke tvile paa at vi
105 skal bruke dem. Han hefter sig ved at vi vil vedta en politisk programuttalelse;

men fagbevægelsen har været svævende hittil. Den har ikke hat noget fast at holde sig til. Vi søger derfor nu at faa trukket op en fast linje for dens maal. Vi anlægsarbeidere har hat plage av splittelse. Kunde vi finde en fremgangslinje saa vi derved kunde faa med dem som nu stiller sig, utenfor, saa var meget vundet, især for grube- og anlægsarbeiderne. Vi er reformister vi ogsaa, sier Hansen. Ja, jeg er syndikalist, og jeg vil si at syndikalismen er reformistisk og revolutionær paa samme tid. Vi vil reformere indenfor det bestaaende samfund, men samtidig er vi revolutionære og peker ut over det nuværende samfund frem til socialismen. Dette gjør syndikalismen revolutionær. Den staar i motsætning til den fagbevægelse som raader nu, som vil overlate andre, organisationer det revolutionære og selv bare pusle med reformerne. Hansen peker paa at anlægsarbeiderne vil ha overenskomster. Ja, det er mange som ikke er kommet længere endda end de behøver overenskomster. Det er kanskje det mest praktiske med overenskomster ogsaa endnu. Med hensyn til at avdelingerne selv skal undertegne overenskomsterne, saa kan det i enkelte tilfælde være nødvendig at hele grupper undertegner ved sine tillidsmænd. Dette er forutset i vort lovforslag. Det staar at der skal underskrives av avdelingerne ved vedkommende gruppes industrikomité. Det vil ikke være saa let at presse disse som forbundsstyret. Nu sier Hansen, at naar forbundet nu underskriver, saa har avdelingen lettere for at slippe undda end om de underskrev selv, idet de kan skylde paa forbundet. Dette vil nok sjelden forekomme. Men det som hænder naar forbundet underskriver, er at arbeidsgiverne kommer og sier til forbundet, hvis avdelingen ikke holder sig overenskomsten efterrettelig: Nu faar I, død og plage, gribe ind!

Kilde

Protokol over Norsk Arbeidsmandsforbunds 13. landsmøte. Kristiania 1918, s. 214-217.

Emner

Fagbevegelsen, Fagforbund, Innlegg

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/reformistisk-og-revolutionaer-paa-samme-tid>